

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośzeniem i w agencjach . . .	2,65 " "
Na pocztę, już z odnośzeniem . . .	2,80 " "
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 " "
Na pocztę już z odnośzeniem . . .	8,67 " "

Strajki Inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — części kwoty an. namentowej. —

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio lam. lub jego miejsca 15 gr. w dziale ogłoszeniowym, od wiersza mm. 3 lam. lub jego miejsca 40 gr. w dziale redakcyjnym. Z zagranicy 100% drożej.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Piątek: Suchy dzień. Teodozji p.
Sobota: Suchy dzień. Feliksa p.

CHOJNICE, sobota dnia 30. maja 1931 r.

Słońca wschód 3.24 zachód 19.42
Księżycy wschód 19.21 zach. 2.39

Więści o krótkiej treści

Umowa rybacka polsko-niemiecka

Wczoraj wymieniono w Min. Spraw Zagran. w Warszawie dokumenty ratyfikacyjne polsko-niemieckiej umowy rybackiej z 10 grudnia 1927 r.

Zwycięstwo gabinetu Laval'a

W głosowaniu wczorajszym nad votum zaufania dla rządu większość izby deputowanych wypowiedziała się za rządem. Chodziło głównie o politykę Brianda i pozostanie jego na stanowisku ministra spraw zagran. Za rządem wypowiedziała się nie tylko większość rządowa, ale także ugrupowania lewicowo-obywatelskie, radykałów i socjalistów.

Krwawe starcie polityczne

Miało miejsce wczoraj w mieście Hagen (Westfalja). Po zebraniu hitlerowców przyszło do strzelaniny podczas której 1 hitlerowiec został zabity, 10 jest rannych, z tych jeden dogorywa.

Katastrofa kolejowa

Samochód z 4 osobami najechany został pod Beauvais (Francja), przez pociąg, 3 osoby zostały zabite na miejscu, 4-ta jest ciężko ranna.

Rekord lotniczy

Lotnicy amerykańscy Lees i Brossy odbyli bez nabierania benzyny lot długości 10619 kilom., w 48 godz. 33 min.

Splonął doszczętnie teatr

„Apollo“ w Nantes we Francji. Szkody wynoszą kilka milionów złotych.

Rozstrzelany został

w Rzymie skazany swego czasu na śmierć anarchistą Schirru.

Liczba ofiar w zabitych w kopalni Kolar

(kopalnia złota) w Indjach, wzrosła do 52.

Prof Piccard wylądował szczęśliwie

Balon prof. Piccarda wylądował wczoraj wie czorem o godz. 22 w Gurgel (dolina rzeki Oetz w Alpach tejże nazwy). Prof. Piccard i jego towarzyszy inżynier Kieffer są zdrowi. Balon osiągnął już po 25 minutach 15 kilometrów wysokości. O godz. 7.45 (czyli po 4 godzinach lotu) był balon na wysokości 16 kilometrów czyli już w stratosferze. Temperatura wynosiła poza gondolą szczególnie zamkniętą 55—60 stopni poniżej zera, w gondoli dzięki ogrzaniu przez promienie słoneczne 41 ponad zerem. Król belgijski nadał prof. Piccardowi komandorję orderu Leopolda, inż. Kiefferowi stopień rycerza tegoż orderu.

Rząd premiera Prystora

mianowany przez P. Prezydenta Rzplitej, stanowią:

premier — Aleksander Prystor,
minister — Bronisław Pieracki,
sp. wewn. — Felicjan Sławoj-Składkowski,
spr. zagr. — August Zaleski,
spr. wojsk. — Józef Piłsudski,
skarb — Jan Piłsudski,
sprawiedliwość — Stefan Michałowski,
wyzn. relig. i oświecenie publ. — dr. Sławomir Czerwiński,

rolnictwo — dr. Janta - Połczyński.
przem. i handel — gen. bryg. dr. Ferdynand Zarzycki,
komunikacja — inż. Alfons Kuehn,
roboty publ. — gen dyw. Mieczysław Norwid-Neugebauer,
praca i opieka społeczna — Stefan Hubicki,
reformy rolne — prof. dr. Leon Kozłowski,
poczta i telegraf — inż. Boerner.

Wyniki obrad genewskich

Debata Rady Ligi Narodów oraz Komisji europejskiej wykazały, że idei „Anschlussu“ nie popiera nikt za wyjątkiem pp. Curtiusa i Schobera. Ponadto dyskusja, przeprowadzona na Radzie L. N. na temat proponowanego przez Rzeszę kwestionariusza rozbrojenowego, dowiodła, iż wszyscy członkowie Rady są przeciwni kwestionariuszowi, który godzi w opracowaną na jesieni ub. roku konwencję rozbrojenową. W rezultacie Rada odstąpiła sprawę zgodności „anschlusowego“ protokołu wiedeńskiego do Hagi w trybie nagłym, z zastosowaniem środków zachowawczych, t. zw. uniemożliwiających realizację „Anschlussu“ przed decyzją następczej sesji Rady, w sprawie kwestionariusza rozbrojenowego zaś przyjęto tekst angielski, odrzucając propozycje niemieckie.

Te dwie ciężkie porażki, odniesione w atmosferze bardzo dla Rzeszy przykrej, skłoniły p. Curtiusa do próby odegrania się kosztem Polski. Próbował tedy p. Curtius najprzód namówić referenta aby wyjaśnienie dodatkowe rządu polskiego w sprawie wybojczych wydarzeń na G. Śląsku uznał za niewystarczające, gdy zaś referent wbrew życzeniom p. Curtiusa orzekł, iż sprawa winna być przez Radę uznana za zamkniętą, p. Curtius sprzeciwił się na Radzie przyjęciu raportu i spowodował odroczenie sprawy do jesieni. Oczywiście raport, nie uwzględniający wcale życzeń niemieckich, nie ulegnie do września żadnej zmianie, ale

p. Curtius będzie mógł opowiadać w Berlinie, że odniósł wielki „sukces“ nad Polską. Za „sukces“ ten zapłacił p. Curtius jednak bardzo drogo. Popisał do reszty stosunki w sekretarjacie Ligi, który bronił stanowiska polskiego, zmuszony został publicznie do oświadczenia, iż nie uczyni nic, by pogorszyć sytuację na Śląsku i że „nie będzie dmuchał na ogień“, wreszcie spowodował odroczenie wszystkich spraw śląskich, jakie znajdowały się na porządku dziennym.

W konsekwencji nie wejście w życie nie uwzględniająca też polskich opinia Trybunału Haskiego w sprawie 60 dzieci maurerowskich, które bądź ukończą szkoły polskie, bądź wobec otwarcia nowych zapisów skierowane zostaną znów do szkół polskich; odroczone została również skarga księcia Pszczyńskiego, znajdująca się już od stycznia na porządku dziennym Rady.

Nigdy chyba delegacja niemiecka nie zamianifestowała w Genewie tak wyraźnej swych istoty tendencji „mniejszościowych“. Opozycja p. Curtiusa przeciw raportowi śląskiemu p. Jozizawy była tak cyniczna, że nie mogła wywołać innego wrażenia, jak to, że nie o interes mniejszości chodzi Niemcom, lecz o wywołanie zatargów politycznych. Fakt ten musi p. Curtius podsumować, sporządzając bilans swych ostatnich wyczynów w Genewie.

B. min. Matuszewski wraca do dyplomacji

Prasa śląska pisze, że b. min. skarbu Matuszewski powraca do dyplomacji i obejmie jedną z najważniejszych placówek w zachodniej Europie, prawdopodobnie Londyn.

Stan bezrobocia

Według danych Państw. Urzędu Pośrednictwa Pracy liczba bezrobotnych w Polsce w dniu 23 bm. wynosiła 330.193 osób, co w porównaniu ze stanem z poprzedniego tygodnia wykazuje spadek bezrobotnych o 9.201 osób.

W okręgu śląskim było w tym okresie 62.841 bezrobotnych, co oznacza spadek o 1.384 osoby.

Śmierć 4 osób pod kołami pociągu

Na torze kolejowym Jarocin — Pleszew, w dyrekcji poznańskiej grupa ludzi szła torem kolejowym. — Chcąc usunąć się przed nadchodzącym pociągiem, grupa ta dostała się pod pociąg pospieszny, zderzając w przeciwnym kierunku.

Cztery osoby zginęły w trakcie przebiegania toru.

O przesileniu w Polsce

Paryż. — „Le Temps“ omawia w artykule wstępnym zmianę gabinetu w Polsce: Dymisja obecnego gabinetu, oświadcza autor artykułu — była już od kilku dni przewidziana wobec życzenia Marszałka Piłsudskiego, aby premier Sławek, jego główny i najwierniejszy współpracownik, stanął znów na czele bloku rządowego w Sejmie. Tem nie mniej zmiana ta ma doniosłe znaczenie wobec wpływu, jaki może wywrzeć na nią ugrupowanie stronniactw, które po ostatnich wypadkach popierają politykę Marszałka Piłsudskiego. Trudno po równać sytuację, wytworzoną obecnie w Warszawie z innymi krajami. Nie mając wcale charakteru dyktatury, zależy ona jednak od wpływu jednego człowieka, bohatera narodowego, który w całym swoim działaniu stanowi niejako wcielenie wszystkich wysiłków polskich dla zachowania jej niepodległości i suwerenności jej jedności narodowej. Zrozumiałym jest, że zagadnienia te stoją na pierwszym planie w myślach Marszałka Piłsudskiego.

Autor artykułu przedstawia w dalszym ciągu rozwój sytuacji politycznej w Polsce, podkreśla poczucie solidarności i dyscypliny narodowej, jaka panuje wśród współpracowników Marszałka Piłsudskiego, dzięki czemu bez wahania ustąpili oni ze swych stanowisk, aby zająć takie, których wymaga dobro kraju.

Budżet Reichswehry

Głos gen. René Tournés'a
we Francji

W obszernym studjum o zbrojeniach niemieckich, ogłoszonym w „Echo de Paris“ (nr. 18. 823 i nast.) gen. René Tournés pisze:

— Rozprawy nad budżetem Reichswehry w ciągu marca w Reichstagu, zarówno w komisji jak na plenum, chociaż krótsze i ostrożniejsze niż kiedykolwiek, obfitowały w bardzo cenne wiadomości. Nigdy sposób rozprawy nad budżetem wojskowym w Niemczech nie ułatwiał poszukiwania wskazówek, które chciałyby się znaleźć o różnych rodzajach, na które przypadają żądane kredyty. Posiedzenia komisyjne nie są publiczne, niema z nich sprawozdań urzędowych, a dzienniki donoszą bardzo niewiele. W pełnym Reichstagu bardzo krótki czas przeznaczają się na ten dział, a w tym roku jeszcze mniej niż zwykle, mianowicie razem półtorę godziny na wojsko i marynarkę, czyli po 12 do 15 minut na przedstawicieli grup demokratycznej lewicy i socjalistycznej. Dzienniki, które poprzednio obszernie rozważały budżet Reichswehry, w tym roku, jak na rozkaz, milczały.

Nigdy dla warstw pracujących w Niemczech nie było czasów cięższych niż obecnie. Niemcy zagrożone są w ciężkim przesileniu gospodarczym. Rok budżetowy 1930-31 kończy się niedoborem 7 miliardów 517 milionów franków, tj. 1 miliarda 250 milionów marek, zmniejszono zasiłki dla bezrobotnych, znizono płace, poobcinano budżety różnych ministerstw. Ale Reichswehra żąda dla 100 tys. wojska i dla marynarki, złożonej z 15.000 majtków, kredytów w wysokości 4.179.538.065 franków, tj. ok. 700 milionów marek. W porównaniu z rokiem poprzednim i przy wielkich obcięciach budżetów innych działów obciążenie budżet Reichswehry zaledwie o 24 milj. 750 tys. fr., czyli o śmiesznie sumę 4 milionów marek. A przecież w r. 1924, komisja znawców planu Dawes'a o odszkodowaniach oświadczyła, że ówczesny budżet 2 miliardów 780 milionów franków, czyli 465 milj. marek był za wysoki na cele wojska i marynarki.

Wobec tego, że nawet to drobne zmniejszenie budżetu o 4 miliony marek przypada głównie na zmniejszenie płac, nie uległy prawie całkowicie zmniejszeniu wydatki na zbrojenia. A więc wydatki wojska lądowego na zbrojenia, amunicję i sprzęt, które wynosiły 415 milj. franków, tj. około 70 milj. marek w r. 1930-31, zmniejszono zaledwie o 1 milion 800 tys. marek. A trzeba dodać, że surowce, jak miedź, skóra, bawełna, wełna itd., potaniały. Ale też jak wogóle można zrozumieć, dlaczego kupno jednego karabinu maszynowego kosztuje we Francji 10 tys. fr., a w Niemczech 24 tys. fr., jednej armaty polowej we Francji 90 tys. fr., a w Niemczech 300 tys. fr.? Oczywiście w ten sposób pokrywa się zbrojenia tajne.

Generał Groener, minister Reichswehry, oświadczył w rozprawach budżetowych:

— Obecny budżet zbudowany został na takiej podstawie, że nasze żądania, które są żywotne, muszą być zaspokojone, bo już liczyliśmy się z krytycznym położeniem gospodarczym i z ścisłą oszczędnością, tak że nie mogą dopuścić żadnego ustępstwa...

Znaczący to, że budżet Reichswehry musi być uchwalony bez zmian, przyczem gen. Groener opiera się na poparciu zapewnionem prezydenta von Hindenburg'a i na oświadczeniach w tym samym duchu kanclerza Brüning'a.

Takie stanowisko rządu nie dolega pracy i centrum, ale jest ono bardzo groźne dla socjalistów, od których poparcia zależy wogóle uchwalenie budżetu Reichswehry. Od chwili wyjścia Hitlerowców z Reichstagu głosy socjalistów (143) i komunistów (78) dają razem 221, przeciw którym wszystkie inne partie razem mają tylko 219. Ale zapewne myślą oni o tem, co będzie, gdyby takie głosowanie obaliło rząd Brüning'a, mianowicie czy nie wprowadzi on budżetu w życie art. 48-mym konstytucji, czyli czy nie powstanie dyktatura. Oprócz tego żądania Stahlhelmu, by w Pruszech w drodze referendum uzyskać rozwiązanie Landtag'u i obalić rządy socjalistów w Pruszech, sprawiają, że socjaliści nie chcą się narażać na zarzuty braku patriotyzmu.

I rzeczywiście poseł socjalistyczny Schoepflin, odpowiadając na zarzuty komunistów, oświadczył, że socjaliści zawsze od początku głosowali za budżetem Reichswehry, oraz powiedział:

— Socjaldemokracja, zgodnie ze swymi pojęciami politycznymi pozytywnymi wobec państwa, zawsze zajmowała stanowisko na rzecz obrony kraju, nawet za czasów cesarskich. Jest się nie tylko socjalnym demokratą, ale i Niemcem. A jeśli nam się zarzuca, żeśmy uprzedzali nawet rozkazy ministra Reichswehry odpowiadam komunistom, że, gdy chodzi o naród niemiecki i ojczyznę niemiecką, idę raczej dziesięć razy z gen. Groener'em niż z ich przewodcą p. Stoecker'em...

Jest to ścisła prawda. Socjaliści niemieccy za wsze głosowali za budżetem Reichswehry. Świadczy o tym patriotyzm, które sobie wystawiają, jest zasłużone.

Pancerniki przeciw Polsce

Słynne A i B

Jen. René Tournés pisze w „Echo de Paris“ (nr. 18. 823):

— W obecnym roku niedoli gospodarczej było w Niemczech szczególnie trudno żądać w budżecie nowych kredytów na wydatki prawdziwie wysławne. Można by jeszcze zrozumieć, że żądano trzecią ratę 115 milj. franków, tj. blisko 20 milionów marek, na pancernik A, który już się buduje, a ma być skończony w r. 1932. Ale wydawało się rzeczą znacznie mniej na czasie żądać, już w tym roku, 65 milj. franków, tj. ponad 10 milionów marek, na pancernik B, który będzie kosztował, jak poprzedni, 463 milj. fr., czyli 75 milionów marek a będzie skończony w r. 1934. A na dobitkę, jako jedynym pocieszeniem, otrzymał płatnik podatkowy niemiecki plan budowy okrętów wojennych, wedle którego w r. 1932 wydatki te mają być znowu powiększone, celem oddania na warształ pancernika C.

W tym względzie minister Reichswehry, gen. Groener, udzielił niektórych wyjaśnień. Powiedział mianowicie, podobnie jak w r. 1929, gdy uzasadniał budowę pancernika A, że Niemcy powinny utrzymać w działach marynarki maximum sił, do zwolonych przez Traktat Wersalski, twierdząc, że jest dla nich życiową koniecznością posiadanie floty, zdolnej zapewnić, w czasie wojny, komuni-

kację morską z Prusami Wschodnimi, oraz dodając, że ta konieczność stała się jeszcze bardziej stanowcza z chwilą, gdy minister spraw zagranicznych Danji oświadczył, że kraj jego nie ma możliwości zabronienia przejścia przez cieśniny, prowadzące na Bałtyk. W rzeczywistości zatem chodzi Niemcom o to, aby z Bałtyku zrobić jezioro z dostępem zakazanym dla każdej innej floty, a opanowane przez flotę niemiecką.

W ten sposób Polska ma być pozbawiona wszelkiej pomocy drogą morską.

Generał Groener oświadczył w Reichstagu:

— Już wyjaśniłem i powtarzam, że po wszystkim, co zaszło, odmawiam pozostania na swym stanowisku, jeśli się odrzuci budowę pancernika B.

Socjaliści protestowali gwałtownie w r. 1928 i w r. 1929, kiedy stan gospodarczy był pomyślny, przeciw oddaniu na warształ pancernika A. Jakże mają obecnie objaśnić wyborcy dozwoleń przejścia kredytów na pancernik B? A jednak, wstrzymując się od głosowania w chwili głosowania nad temi kredytami (gdy głosy socjalistów i komunistów stanowiłyby większość), uniemożliwiają uzyskanie większości, którą dają wszystkie inne stronnictwa.

Poselstwo polskie w Meksyku

Konsulat Rzeczypospolitej w Meksyku został przemianowany na poselstwo a konsul Merdinger mianowany charge d'affaires.

Zgon ks. prał. Skirmunta

Citta del Vaticano. — Po krótkiej chorobie zmarł tu, przeżywszy lat 70, ks. prałat Kazimierz Skirmunt, doradca kanoniczny ambasady polskiej przy Watykanie, protonotarjusz apostolski, konsultant Kongregacji de propaganda fide oraz spraw kościelnych.

Śmierć wysokich zasług patrioty-kapłana wywołała szczerą żal ze względu na rolę, jaką sp. Skirmunt odgrywał w ciągu 42-letniego pobytu w Rzymie.

Plaga samobójstw w Sowietach

W Moskwie w ostatnim tygodniu popełniono 26 zamachów samobójczych. Charakterystycznym jest, że prawie wszyscy samobójcy rekrutują się z robotników i jak wynika z dochodzenia przyczyną samobójstwa w większości wypadków są ciężkie stosunki materialne i nędza. Jednocześnie według danych wydziału zdrowia sowietu moskiewskiego odsetek chorób nerwowych i psychicznych wśród robotników moskiewskich w ostatnich dwóch latach przybrał niepokojące rozmiary.

Straszny samosąd

Wypadek straszego samosądu chłopów nad złodziejami wydarzył się w pewnej wsi na Wileńszczyźnie. Pewien gospodarz, do którego zagrody zakradli się dwaj złodzieje, nie zaalarmował policji, lecz sąsiadów, i w 7 chłopów schwytał złodziei.

Chłopi postanowili przykładowie ukarać złodziei i zawiedli ich do młyna, gdzie ich przywiązali do koła, które następnie puszczono w ruch. Mimo, że złodzieje prosili o litość, chłopci byli nieubłagani i nie zatrzymali koła, wirującego z ciętami, uderzaniami o wodę. Gdy koło wreszcie zatrzymano, jeden ze złodziei nie żył, drugi dogorywał.

Policja aresztowała sprawców straszego samosądu.

Falszerze dolarów

„Argus“ donosi z Wyżnicy, że policja w Czerniowcach wykryła organizację falszerzy dolarów którzy posiadali współników w Polsce. Falszywe banknoty miały być fabrykowane w Polsce i następnie kolportowane w Rumunji i na całych Bałkanach. Szczegóły śledztwa trzymane są w tajemnicy.

Ukarany zabójca

Toruń. — Sąd Apelacyjny rozpatrywał sprawę robotnika Wład. Jagiełły, który swego czasu za zabójstwo Anny Machówny, skazany został przez Sąd Okręgowy na 5 lat więzienia. Stwierdzono, że J. zabił M. dlatego, że odrzuciła jego miłość, Kochając innego.

Zjazdy nauczycieli pomorskich

W stolicy Mazowsza — Działdowie, odbył się w Zielone Świąta doroczny zjazd Stowarzyszenia Chrześcijańsko - Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych Okręgu Pomorskiego. Udział delegatów był nadzwyczaj liczny. Nabożeństwo na intencję zjazdu odprawił delegat biskupi ks. kanonik Tymekki. Podczas pochodu przemówił przed ratuszem prezes okręgu pomorskiego Albin Nowicki z Grudziądza, podkreślając historyczne znaczenie Działdowa. Obrady delegatów w hotelu „Masovia“ zaszczyli swą obecnością przedstawiciele władz oraz prezes zarządu głównego M. Siciński ze Lwowa. Imieniem nauczycieli Ziemi Działdowskiej witał kolegów prezes Józef Dzieciol. Szczegóły później.

W dniu 25 bm. rozpoczęło się w Toruniu uroczyste VII. zgromadzenie Okręgu Pomorskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego z okazji 10-letnia tej organizacji na Pomorzu. Zjazd rozpoczął się nabożeństwem w kościele garnizonowym, poczem otwarcie obrad dokonał w auli szkoły wydziałowej prezes Ciomborowski, który powitał przy tej okazji przybyłych na zjazd przedstawicieli władz i delegatów. Zjazd uchwalił wysłać depesze hołownicze do p. Prezydenta Rzplitej i do p. marsz. Piłsudskiego, a następnie uchwalił energiczny protest przeciwko gnębieniu Polaków na terenie W. M. Gdańska. Pierwszy dzień zjazdu zakończono zwiedzeniem zabytków m. Torunia.

Straszny wypadek motocyklowy pod Grudziądzem

Grudziądz. — Na drodze (t. zw. Czarnej) z Rudnika do Grudziądza, wydarzyła się straszna katastrofa motocyklowa, której ofiarą padł znany motocyklista Michał Kiepusa, właściciel warsztatu elektromechanicznego przy placu 23 Stycznia 14.

W pewnym miejscu rozciągnęli przez drogę od jednego drzewa do drugiego nieznaną sprawcy dmu na wysokość około półtora metra, na który najechał p. Kiepusa, wracając motocyklem z plaży rudnickiej, tak nieszcześnie, że poniósł śmierć na miejscu wskutek strasznych pokaleczeń gardła.

Sp. Kiepusa znany był w Grudziądzu jako prawy obywatel i był członkiem sekcji motocyklowej Towarzystwa Sportowego „Olympia“.

„Unja“ wypowiedziała pracę 550 robotnikom

Grudziądz. — Zarząd „Unji“ wywiesił ogłoszenie na terenie fabrycznym, mocą którego wypowiedział pracę całej załodze robotniczej. Powodem wypowiedzenia pracy 550 robotnikom ma być zaścój na rynku wewnętrznym oraz czasowe wykonanie nie zdobytych zleceń zagranicznych. Robotnicy mimo wypowiedzenia pracować będą tak długo, dopóki wykończone zostaną do reszty zamówienia za graniczne, tj. przypuszczalnie jeszcze 10-12 dni.

Czy odnowiłeś już przedpłatę na czerwiec?

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 29. maja 1931 r.

Zestawienie

dochodów w dniu uroczystości 3. Maja 1931 r.	
1) Zbiórka uliczna	262,79 zł
2) Czysty dochód z wstępu na boisko miejskie	221,90 zł
razem:	484,69 zł

która to kwota przekazana została na potrzeby Miejskiej Czytelni Ludowej.

Podziękowanie.

Stały Komitet Uroczystościowy wyraża niniejszym podziękowanie wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do uświetnienia obchodu uroczystości 3 Maja a mianowicie:

Paniom za skuteczenie zbiórki ulicznej, orkiestrom I. Baonu Strzelców, Kolejowej i Zakładu Wychowawczego, Panom Staroście dr. Zaleskiemu i dyr. gimn. dr. Korzeniowskiemu za wygłoszenie przemówienia, PP. prof. Szczepańskiemu, Okreg. Komend. P. W. kpt. Sosnkowskiemu i powiat. komend. P. W. por Muellerowi za współudział przy zorganizowaniu i przeprowadzeniu imprez w parku miejskim, szkołom, które w tychże czynny brały udział, Harcerstwu Chojnickiemu za urządzenie obozu, Redakcjom Dziennika Pomorskiego, Dziennika Chojnickiego i Konitzer Tageblattu za bezinteresowne ogłoszenia i propagandę, Społeczeństwu Towarzystwom i Organizacjom za ofiarność, dekorację domów oraz za liczny udział w pochodzie. Stały Komitet Uroczystości Narodowych.

O kredyt budowlany.

Bank Gospodarstwa Krajowego zawiadamia, że w roku bieżącym kontyngent kredytów budowlanych z Państwowego Funduszu Budowlanego — przeznaczonych na nowe budowle tj. na budowle dotąd przez Bank Gospodarstwa Krajowego niefinansowane — nie będzie przez Ministerstwo Skarbu uruchomiony.

W związku z tem nie może Komitet Rozbudowy Miasta uchylać na takie budowle wniosków w trybie art. 16 rozporządzenia Prezydenta Rz. P. z dnia 22. 4. 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. Ust. Rz. P. nr. 42 poz 372) gdyż na wnioski tego rodzaju w braku kontyngentu Bank Gospodarstwa Krajowego nie będzie mógł przyznać kredytu.

O powyższym zawiadamia się budujących, wzgl. zamierzających przystąpić w bieżącym sezonie do budowy, a to celem uniknięcia z ich strony późniejszych interwencji w Banku Gospodarstwa Krajowego i Komitecie Rozbudowy Miasta, jako niecelowych. Komitet Rozbudowy Miasta.

Wpisy nowych uczniów w gimnazjum męskim

Dyrekcja Państwowego Gimnazjum w Chojnicach przyjmuje zgłoszenia nowych uczniów w dniach od 9. — 11. czerwca

Przy wpisie należy złożyć:

- 1) metrykę urodzenia i chrztu,
- 2) ostatnie świadectwo szkolne,
- 3) świadectwo powtórnego szczenienia ospy,
- 4) takse egzaminacyjną w kwocie 10 zł.

43 kurs podkuwaczy koni

w urzędowej szkole podkuwaczy koni w Toruniu rozpoczyna się dnia 1 lipca 1931 r. Kurs trwa 3 miesiące i jest bezpłatny. Zgłoszenia przyjmuje techniczny kierownik urzędowej szkoły podkuwaczy, Dąbrowski, Toruń, Prosta 30.

Zapasy w Chojnicach.

Bogaty program w dniu wczorajszym zgromadził wielką ilość publiczności. W zapowiedzianym benefisie p. Faktor krótkie żelazo zgiął w podkowę, oraz długie sztabę skreślił w ornament. Żelazo przedtem padano przez publiczność, Faktor który jest dobrym zapaśnikiem, okazał że rozporządza niebywałą siłą. Bardzo interesującą walkę szwajcarską na pasy zademonstrowali Faktor i Banaszkiwicz. Walka bez rezultatu. Zacięta i walkę techniczną mimo wielkiej siły i wagi, którymi rozporządza p. Frieze, Kempa dzięki wyrobieniu technicznemu wygrywa. Liczne oklaski, towarzyszyły powyższej walce. W walce Banaszkiwicz — Maciejewski, zwyciężył Banaszkiwicz. Najciekawszy punkt wczorajszego programu, walka Sam-Sandi — Stibor, zakończyła się zwycięstwem Stibora, ponieważ p. Sam - Sandi przerwał walkę i nie wrócił na scenę. Pan Stibor wezwał p. Sam-Sandiego do ponownej walki, która odbędzie się w dniach najbliższych.

Dzisiaj walczy: I para, walka francuska Frieze — Faktor, II para, jedna z najciekawszych walk wolno-amerykańska Kempa — Maciejewski, III para, walka francuska Banaszkiwicz — Stibor. (Walki p. Stibora są bardzo ciekawe, ponieważ p. Stibor, oświadczył że w 10-ciu minutach przeciwnika położy). Ostat. para, walka francuska Sam-Sandi — Kempa. 40 proc. na L. O. P. P.

Sezonowa choroba.

Wraz z nagłym nastaniem już nie wiosny — wiosny właściwie w tym roku prawie nie było — ale odrazu lata, mnożyć się zaczynają, zwłaszcza w ostatnich dniach, wypadki bardzo charakterystycznych nagłych zabić. Przejawiają się one w postaci, występującej spontanicznie gorączki, której towarzyszy silny ból głowy, nieprzewidywalna senność, (lekarze stwierdzają wypadki 36-godzinnego nieprzerwanego snu) — nadzwyczajna ociężałość i silne osłabienie.

Ta wiosenna, tak charakterystyczna influenza, mimo że występuje w sposób napozór groźny, nieledwie maskując początki tyfusu, przebiega, jak dotychczas stwierdzono, bez poważniejszych komplikacji i przeważnie po dwóch, trzech dniach temperatura spada i następuje powrót do zdrowia, pozostaje jedynie przez kilka następnych dni jeszcze dość znaczne osłabienie.

Tak reagują wszelako na wiosenne influence organizmy zdrowe. U jednostek obciążonych chorobami schorzeniami, słabszych czy wycieńczonych, nader ujemnie odbić się może i ta, napozór dobitnie przebiegająca choroba na tak zwany punkt najslabszego oporu, jakim jest dotknięty stały, cierpieniem organ, czy mało odporny wskutek ogólnych złych warunków, ustrój. I właśnie dlatego możliwie strzec należy szkolną młodzież przed zapadaniem na tę sezonową chorobę.

Co może być jej przyczyną? Niema oczywiście co do tego absolutnej pewności, ze znaczną wszak dozą prawdopodobieństwa przypuścić można że bezpośrednią przyczyną szukać należy w nagłym nadejściu ciepła, duszności powietrza, do których organizm nasz nie zdołał się jeszcze przystosować. Wiadomo, że upał i susza sprzyjają powstawaniu chorób zakaźnych wskutek przyspieszonego tempa rozwoju zarodków chorobowych, a także wskutek powstających łatwo o tej porze roku zaburzeń w trawieniu. Prócz tego szerzeniu się chorób zakaźnych na wiosnę i w lecie sprzyja znaczne ożywienie ruchu spacerowego, wycieczkowego, patniczego, ćwiczeniowego, zjazdowego itp. Wycieczkowiec, wędrujący robotnicy, pątnicy odpustowi, ćwicząca na powietrzu młodzież, stają się zupełnie nieświadomie roznosicielami zarodków przyczyniając się w ten sposób do powstawania wszelkich epidemii. Faktem jest stwierdzonym przez wielu lekarzy, że przebywanie w zwartych szeregach, jakkolwiek na otwartym powietrzu, nie mniej jest szkodliwe, aniżeli pobyt w przepięknych i źle przewietrzanych izbach mieszkalnych. Dlatego też system maszerowania zwartymi szeregami wpływa bardzo ujemnie na stan zdrowotny maszerujących.

I tu właśnie szukać należy, wytłomaczenia szczególnego objawu, że obecna wiosenna influenza dotyka przeważnie dziecię, a zwłaszcza starszą młodzież szkolną. Kierownicy szkół winniby wyciągnąć właściwie z tego konsekwencje w postaci racjonalnego urządzania wycieczek i ćwiczeń wiosennych na powietrzu, możliwego unikania szeregowania młodzieży zwartymi kolumnami, zarządzenia częstych odpoczynków. Należy zwracać uwagę na ten szczegół, albowiem niepodobna przewidzieć, jak najniewinniejsza napozór zakaźna choroba odhije się na poszczególnych organizmach. Dr. S. C.

W celu podniesienia krajowej produkcji roślin lekarskich,

zmniejszenia przez to dowozu ich z zagranicy i dać zarobku wielu ludziom poszukującym pracy Wydział Ogródniczy Centralnego Towarzystwa Organizacji i Kółek Rolniczych urzędza w czasie od 22 do 27 czerwca 6-dniowy kurs zielarstwa. Kurs ten o charakterze praktycznym będzie miał zadanie wyszkolenie zawodowych zbieraczy ziół lekarskich, aby ci właściwie i w odpowiednim czasie po trafili je zebrać, wysuszyć, wreszcie zbyć do lekarzkiego użytku.

Szczegółowych informacji udziela Wydział Ogródniczy C. T. O. i K. R. w Warszawie, Kopernika 30, telefon 405-65 od godz. 9 — 3 pp. a w soboty do 1 pp.

Uniwersalny sługa odkurzacz „PROTOS”.

Na rynku odkurzaczy pojawił się nowy model odkurzacza „Protos” wyroku Siemenuowskiego, który ze względu na wytworne wykonanie zewnętrzne nosi nazwę luksusowego. Stanowi on prawdziwą rewelację sezonu.

Ma on kubek koloru czerwonego z wierzchem srebrnym, jest umieszczony na kółkach, posiada wąż metalowy w czarno - czerwonym pokrowcu, przyczem wszystkie części są precyzyjne w wykonaniu niklowym.

Tyle o stronie zewnętrznej. Zaletą nowego modelu „Protos” jest jego konstrukcja kociolkowa, dzięki której nie traci siły ssania przy pracy, przyczem zaznaczyć należy, że powyższy model posiada najwyższą siłę ssania ze wszystkich odkurzaczy znajdujących się obecnie na rynku międzynarodowym.

Dzięki kolosalnej sile ssania nadaje się zarówno do zamiatania posadzek jak i do odkurzania dywanów. Największą zaletą nowego modelu jest

absolutnie cicha jego praca, dzięki czemu można nim pracować nawet w czasie snu domowników, pod czas pracy urzędników w biurach, w różnych instytucjach, hotelach, a specjalnie szpitalach.

Odkurzacz ten posiada specjalny dławik do usuwania przeszkód, udzielających się normalnie z odkurzaczy aparatom radiowym. Zużywa on bardzo mało prądu, a motor jego nie grzeje się, co również przyczynia się do pomnożenia jego zalet.

Odkurzacz „Protos” służy zarazem do filtrowania powietrza, a ponieważ kurz gromadzi się bezpośrednio w kotle, a nie w worku, który służy jedy nie jako filtr, nie przepuszcza on kurzu, a więc jest najhigieniczniejszym aparatem.

Osoby, które zamierzają nabyć odkurzacz, działając we własnym interesie, powinni między innymi obejrzeć nowy luksusowy model aparatu „PROTOS”, zadając telefonicznie demonstracji; telefon Nr. 648-04 lub 624-22.

Kino Nowości

W piątek i sobotę 29 — 30 Krzyk rozpaczy miłjonowego miasta. Panika ludności w filmie pod tyt. „Podcięte Skrzydła” Wstrząsające memento z wielkiej wojny światowej i z ataków zeppelinów na Londyn.

Z POMORZA

Strajk uczniów szkoły handlowej.

Brodnica. — Z gabinetu towaroznawstwa tej szkoły handlowej zginął tytuł wartości, około 50 zł. Podejrzanie padło na uczniów. Dyrekcja szkoły uznała za stosowne sprawę załatwić w ten sposób, że nakazała zapłacić za skradziony tytuł... wszystkim uczniom. Takie załatwienie sprawy nie spodobało się, oczywiście ani uczniom ani rodzicom. Dotknięta na honorze młodzież, niewątpliwie za wiedzą rodziców, zastrajkowała demonstracyjnie. Strajk trwał kilka dni. Onegdaj młodzież zaczęła uczęszczać nanowo do szkoły. Strajku, jako sposobu manifestowania przez młodzież, nie można pochwalić, ale również nie można pochwalić sposobu załatwienia sprawy przez dyrektora, który, nie wiedząc, kto ukradł, nakazał płacić wszystkim uczniom.

Gleba Płodów Rolnych w Poznaniu

Poznań, dnia 28. V. 1931 r.

Warunek: handel hurt fr. st. załad. ładunki wago-dostawa zarsz za 100 kg., w złotych.

Zyto	28,00—28,50
Pszonica	33,00—33,50
Jęczmień przemysłowy	27,00—28,00
Owies	30,00—31,00
Mąka z. 65% w. work.	43,00—44,00
Mąka p. 65% w. work.	52,50—55,50
Otręby żytnie	23,25—24,25
Otręby pszenne	20,75—21,75
Gorzycyca	00,00—00,00
Wyka latowa	00,00—00,00
Peluzka	00,00—00,00
Rzepak	00,00—0,00
Groch polny	33,00—34,00
Groch Victoria	38,00—42,00
Łubin niebieski	26,00—28,00
Łubin żółty	34,00—38,00
Tatarska	42,00—44,00
Ziemniaki jadalne	0,00 0,00

RUCH W TOWARZYSTWACH

Ochołnicza Straż Pożarna. — W niedzielę dnia 31 maja, majówka. Zbiórka na rynku przed ratuszem o godz. 5.30 rano. Komenda.

Baczność Wojacy i Powstańcy Chojnice. — Zbiórka do ćwiczeń dnia 30 bm. o godz. 20.30 na Placu Piastowskim.

Wszyscy druhowie winni do zbiórki stanąć. Komendant.

Grupa b. Uczestników Powstań Narodowych w Chojnicach. — W dniu 31 bm. o godzinie 8.30 przedpołudniem zbiórka wszystkich członków w lokalu drh. Rinka, celem wzięcia udziału w uroczystościach W. F. i P. W. Zarząd.

Męskie Towarzystwo św. Wincentego a Paulo W niedzielę, dnia 31 maja br. o godz. 16 zebranie w klasztorze, na które szanownych członków uprzejmie się zaprasza. Zarząd.

Baczność Druchny SMP. Dziś w piątek dnia 29 bm. po majowym nabożeństwie zbiórka wszystkich drh. biorących udział w korowodach oraz man dolinistek.

W niedzielę dnia 31 bm. o godz. 10 przedpołudniem zbiórka wszystkich drh. w koszarach. Strój organizacyjny. Zarząd.

Sprawie służ! Zarząd.

Tow. Gim. „Sokół” — Oddział druchen. Dziś w piątek o godz. 8 wiecz. w sali przy Konwikcie schadzka z okazji święta PW i WF. Obecność wszystkich druchen konieczna.

Oddział druhów, młodzieży oraz sekcji lekkoatletycznej i gier sportowych. Z powodu święta PW i WF. dziś w piątek o godz. 8 wiecz. w sali przy Konwikcie ważna schadzka. Przybycie wszystkich druhów obowiązkowe. Czołem! Naczelnik.

Tow. Gimn. „Sokół” — W niedzielę 31. 5. 31 zbiórka wszystkich członków miejscowych jako i zamiejscowych na Placu Jagiellońskim o godz. 9.45 celem wzięcia udziału w święcie PW i WF. Czołem! Zarząd!

V. F. 2/31

Wywołanie

Marjanna Piechowska ur. Jamroży w Osówku, poczta Szonowo szlach. pow. Grudziądz zast. przez adwokata Kopickego w Chojnicach wystąpiła z wnioskiem, by męża jej Franciszka Antoniego Piechowskiego urodzonego 8. maja 1897 r. który na ostatku mieszkał w Główczewicach pow Chojnice

i zaginał, uznać za zmarłego Wspomnianego zaginionego wyzywa się, aby w niżej oznaczonym Sądzie stawił się najpóźniej na terminie **dnia 21. grudnia 1931 r.** o godzinie 11-tej przed południem, gdyż inaczej zostanie uznany za zmarłego.

Wszyscy którzyby mieli jaką wiadomość o życiu lub śmierci zaginionego winni o tem donieść Sądowi, najpóźniej w terminie powyższym.

Chojnice, dnia 20 maja 1931 r.

Sąd Grodzki.

Obwieszczenie

Zarząd Powiatowej Kasy Chorych w Chojnicach podaje do ogólnej wiadomości, że wszelkie wpływy na rzecz Powiatowej Kasy Chorych w Chojnicach skutecznie należy bezpośrednio do tut. Kasy Chorych w Chojnicach ul. Dworcowa nr. 6. lub inkasentom posiadającym legitymację z tut. Kasy Chorych wzgl. przekazem na konto Powiatowej Kasy Chorych w Chojnicach w P. K. O. nr. 206.646. Przekazy (druki) na konto P. K. O. otrzymać można bezpłatnie w tut. Kasie lub jej Ekspozyturach w Czersku i Brusach.

Równocześnie podaje się do wiadomości, że ważne wzory pokwitowań wywieszono zostały w poczekalniach Kasy w Chojnicach, Brusach, Czersku i Zakładzie fizykalnego leczenia w Chojnicach.

Chojnice, dnia 27 maja 1931 r.

Zarząd Powiatowej Kasy Chorych w Chojnicach

Państwowe Nadleśn. Osusznica

poczta Lipnica, powiat Chojnice

zamierza zlecić przedsiębiorcy wykonanie

budowy 1 studni

w leśnictwie Osusznica, osada sekretarza. Warunki budowy można przejrzeć w Nadleśnictwie Osusznica. Oferty należy składać z napisem „oferta na budowę studni“ tylko po podpisaniu warunków budowy, - których nie wysłała się, - najpóźniej do dnia 3 czerwca 1931 roku godz 14-ta w biurze Nadleśnictwa. Nadleśniczy Państwowy.

Przetarg przymusowy

W sobotę dnia 30. 5. 31 r. o godz. 10.30 sprzedam u sped. Nowackiego najwięcej dajacemu za gotówkę:

większej ilości: tapety, borty, listwy, zeszyty, księgi kontowe i handlowe, kalki, bloki bonowe, i rysunkowe, ołówki, koperty i różne przybory piśmienne.

Licytacja odbędzie się **napewno.**

Szeleziński Kom. sąd. Chojnice 100

Przetarg przymusowy

W sobotę dnia 30. 5. 31 r. o godz. 10.30 sprzedam u sped. Nowackiego najwięcej dajacemu za gotówkę:

10 dywanów starych firany pledy narzutki 10 ubrań męskich 10 płaszczy damskich kołdry watawane

Szeleziński komornik sądowy 99

Przetarg przymusowy

W sobotę dnia 30. 5. 31 r. o godz. 16 tej sprzedam w lokalu p. St. Rinka Rynek 6. najwięcej dajacemu za gotówkę:

1 rower 1 biust woskowy (fryzjerski) w/z. **Treter** komornik sądowy 98

Przetarg przymusowy

Dnia 30. 5. 31 r. o godz. 12-tej sprzedam w m. lokal Jażdżewskiego pl. Jerzego 5. najwięcej dajacemu za gotówkę:

1 regał składowy, 1 lustro, leżankę z przykryciem, szafę do ubrań i 1 obraz.

Drabiński, egz. Pow. Kasy Chorych Chojnice.

Na

tapety

Z powodu usunięcia zapasów udzielam 10 — 25% rabatu.

W. Heyn,

Pl. Jagielloński nr 6.

KINO NOWOŚCI

W piątek i sobotę 29 i 30 bm. o godz. 8.15

Krzyk rozpaczny milionowego miasta! Panienska ludności w filmie pod tytułem:

Podcięte skrzydło

Wstrząsające momenty z wielkiej wojny światowej i z ataków Zeppelinów na Londyn

Tylko w niedzielę: **Jego Niewolnica.**

W przyszłym tygodniu dawno oczekiwany film **Na zachodzie bez zmian**

Książki

religijne i powieściowe

III Dzielę Duszy św. Tereski Róże św. Tereski

(W. Grochowska) Tajemnica wiejskiej chaty powieść

(W. Grochowska) Wojtynówna

(St Zembrzusi) Wieczne miasto

Ku czci Wandy Malczewskiej Nowenna do Matki Boskiej nieustannej pomocy, do św. Antoniego i św. Tereski

poleca **Księgarnia Dzien. Pom.**

Ekspedycja samochodami

i transport mebli

Polecam mój samochód ciężarowy do transportów każdego rodzaju.

B. Borkenhagen

Chojnice, u. Dworcowa 7.

Tel. 6.

Tel. 6.

Przetarg przymusowy

W sobotę dnia 30. 5. 31 r. o godz. 12-tej sprzedam w Chojnicach na sali p. Jażdżewskiego przy Pl. Jerzego 5 najwięcej dajacemu za gotówkę:

inlety, jopy, ubranka, materiały damskie.

Ponadto przy Pl. Król. Jażdżewskiego 4/5 o godz. 11-tej 1 samochód, 1 maszynę do pisania, 1 szafę żelazną Przy ul. Gdańskiej 28. o godz. 14-tej 1 bufet.

W. Kowalski Kom. sąd Chojnice 413

Slon. pokój

z kuchnią i umeblowany w lepszym domu zaraz do wynajęcia.

S. Górny, Szosa Gdańska nr. 17.

W sobotę, dn. 30 bm. o godz. 8. rano odbędzie się sprzedaż

mięsa wieprzowego w taniej jacie.

Cena 40 gr. za funt.

40 mórg średniej ziemi bez budynków

nadające się dla osadnika, **sprzedam tanio.**

Zgłoszenia skierować należy do eksped. Dzien. Pom.

Mam zamiar moją **działkę roli**

przy kolei nad Tucholską szosą na parcele budowlane **rozsprzedać**

Reflektanci mogą się zgłosić ul. Warszawska 1. Ipr.

Mieszkania

2 do 4 pokojowego poszukuje się od 1. X. lub przedzej.

Oferty pod **O. B. C.** do eksp. Dzien. Pom.

Ogłaszajcie w piśmie naszym

Wytnij i podaj drugiemu!

Kwitt mies. na zamówienie gazety.

Niżej podpisany zamawia w urzędzie pocztowym:

Tytuł gazety	Czas przedpłaty	Abon.
„Dziennik Pomorski“	czerwiec 1931	2,80 zł.

Gazetę proszę dostarczyć mi do domu, a przedpłatę ściągnąć przez listonosza.

Imię, nazwisko i dokładny adres zamaw.:

Pokwitowanie poczty:

Z odebrania powyższej sumy kwitujemy,

dnia, _____ 1931 r.

Kwitt mies. na zamówienie gazety.

Niżej podpisany zamawia w urzędzie pocztowym

Tytuł gazety	Czas przedpłaty	Abon.
„Dziennik Pomorski“	czerwiec 1931	2,80 zł.

Gazetę proszę dostarczyć mi do domu, a przedpłatę ściągnąć przez listonosza.

Imię, nazwisko i dokładny adres zamaw.

Pokwitowanie poczty:

Z odebrania powyższej sumy kwitujemy

dnia, _____ 1931 r.

FARBY

Farby w proszku, do pokostu i farby wodne. Wyroby polskie i zagraniczne, wyważone na funty i w beczkach. **Pokosty** czysto lniane, fabrykat swojski i holenderski, farby **gotowe, olejne** farby **lakierowe** do użycia domowego, fachowo przyrządzone **lakiery**, pendzle, szablony, tapety.

Jak największy wybór tylko pierwszorzędnej jakości. — Ceny umiarkowane.

Drogerja, Handel Farb BRACIA HUBERT

właśc. **JULJAN HUBERT** Chojnice, Pom. Gdańska 18 Rok zał. 1894. Tel. 219.